

Analysavdelningen
Enheten för policyanalys
Jan-Eric Degerblad
jan-eric.degerblad@energimyndigheten.se

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Skatteincitament för forskning och utveckling (SOU 2012:66)

Sammanfattning

Energimyndigheten avstyrker utredningsförslaget i sin nuvarande utformning.

Energimyndighetens ställningstagande

- Energimyndigheten vill se ett förslag som även inkluderar större FoU-intensiva företag.
- Energimyndigheten menar att det är fel att inte inbegripa stöd till FoU som bedrivs i icke-vinstdrivande syfte.
- Energimyndigheten konstaterar att utredningen själv gjort bedömningen att arbetslösheten kan förväntas bli något högre och sysselsättningen något lägre som följd av förslagen. Med detta som bakgrund är Energimyndigheten inte villig att stödja utredningen i dess nuvarande form.

Specifika synpunkter

Svenska företags FoU-intensitet är i internationell jämförelse hög. Samtidigt som Sverige gör stora satsningar uppvisar vi en stelbenthet vad gäller lösningar; det skulle behövas en större flexibilitet både vad gäller finansiering som organisation av FoU. Under 2000-talet har FoU-utgifter inom det svenska näringslivet stagnerat medan det ökat i ett flertal jämförbara länder. Av denna anledning är de frågor Företagsskattekommittén tar upp av stor vikt. Skatteincitament för FoU har visat sig att ge en generell stimulans till ökade investeringar i företags utvecklingsinsatser och existerar i allt fler länder. Enligt Energimyndigheten kan Sverige som ett litet exportberoende land inte stå utanför en sådan utveckling. Strategier för att förbättra FoU-arbetes villkor kan inte bortse från det faktum att alla förslag till förbättringar eller lösningar på aktuella problem måste beakta de

"internationella dimensionen" av det svenska FoU-systemet. I dagsläget är det bara Sverige och Finland bland OECD-länderna som saknar en någon form av finansiell FoU-stimulans. Åtgärder på detta område är således nödvändiga.

Det förslag som nu läggs innehåller en svaghet, förslaget utesluter i princip alla större FoU-intensiva företag. Flera utvärderingar som gjorts visar att skatteincitament leder till ökade FoU-investeringar i företag och att de ekonomiska effekterna är positiva. Effekterna är breda och involverar fler företag i forsknings- och innovationssystemet. Goda förutsättningar för forskning och innovation är av stor betydelse för Sverige för att skapa tillväxt i en globaliserad ekonomi och skatteincitament för ökade investeringar i FoU kan spela en viktig roll i detta sammanhang. Energimyndigheten instämmer i påståendet att det finns en uppenbar risk att Sverige utan en särskild skatteregim för FoU riskerar att gå miste om sådana investeringar. Genom ett förslag där arbetsavgiften sänks med 10 procent av avgiftsunderlaget för personer som arbetar med forskning och utveckling tar man i princip bort de större företagen motivation att öka sin FoU i Sverige.¹ En hårdnande global konkurrens gör att både stora och små företag måste noga fundera på var olika delar i förädlingskedjan ska lokaliseras. Det handlar om att värdera olika kostnadsalternativ. Av den anledningen finner Energimyndigheten det vara fel att lägga ett förslag som i grunden blir ointressant för större företag. För företagen handlar det om att förändra sina utvecklingsstrategier och sträva efter att höja sin "innovationskapacitet" genom att initiera och samverka med forskningsprogram, att finansiera forskare eller att samarbeta med offentligt finansierad forskning. Denna strävan gäller alla företag och ett skatteincitamentförslag måste gälla alla företag – stora som små. Med det nuvarande förslaget blir risken överhängande att större företag förlägger sin verksamhet till länder med gynnsammare FoU-subventioner.

Att inte etablera ett system av regler som omfattar all FoU oavsett vem som utför och oavsett vem som finansierar FoU anser Energimyndigheten vara fel. Näringslivets ökande beroende av nya forskningsrön, liksom ökningen av andelen "kunskapsintensiva" tjänster, har också inneburit att en allt större del av kunskapsproduktionen i samhället kommit att ske inom näringslivet. Det kan av den anledningen kanske vara naturligt att - som Företagsskattekommittén - tolka direktiven så att subventionen främst ska riktas till näringslivet. Denna tolkning är - som det påpekas i en reservation - inte helt självklar. Kommittén trycker i sitt förslag på att FoU-arbetet ska ha ett kommersiellt syfte "vilket indirekt starkt begränsar möjligheten till stöd för FoU som bedrivs i offentlig regi". Genom att bara gynna en typ av utförare skapas en obalans i FoU-systemet.

Energimyndigheten vill betona att förslaget måste bearbetas innan det kan läggas till grund för regeringens och riksdagens ställningstagande. Resonemanget i avsnitt 8.5 "Effekter på den reala ekonomin" känns lite osäkert och underbyggas bättre speciellt med tanke på den slutstats som dras av det totala resonemanget: "Mot denna bakgrund bedömer kommittén att arbetslösheten kan förväntas bli något högre och sysselsättningen något lägre som följd av förslagen." En sådan

¹ Vid en genomsnittslön på 50 000 kronor motsvarar detta 46 anställda.

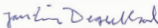
slutsats gör att Energimyndigheten inte är villig att stödja utredningen i dess nuvarande form. Kommittén anser vidare att det är angeläget att följa upp de nya reglernas tillämpning genom att utvärdera deras effekter på FoU-investeringar. Energimyndigheten håller med om detta.

Inom ramen för de nationella strategierna för forskning och utveckling, kan vi också under senare år identifiera en ökad medvetenhet om de internationella konkurrensaspekterna av FoU, och betydelsen av att satsa på nationella kunskapsområden där det finns särskilt goda konkurrensförutsättningar. I och med detta har det också rests krav på en bättre samverkan mellan akademien och näringslivet. Ett skatteincitament gällande FoU kan vara en väg att öka detta samarbete och utgöra ett komplement till övriga typer av satsningar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Erik Brandsma. Därutöver har avdelningscheferna Anita Aspegren, Roger Eklund, Mattias Eriksson, Zofia Lublin, Anne Norstedt och Birgitta Palmberger, direktören för strategiska frågor Anneli Eriksson och verksamhetsjuristen Jenny Johansson samt enhetschefen Klaus Hammes deltagit i den slutliga handläggningen. Föredragande har varit handläggaren Jan-Eric Degerblad.

Erik Brandsma

Jan-Eric Degerblad